

УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

та хормейстера. Виразність таланту великого митця проявлялась практично в усіх музичних формах. Так, часто змінюючи напрямки, В. Рапандопуло звертався до музичного фольклору, до неobaroko, до атональності та додекафонії. З великої кількості чудових творів можна виділити оперу “Amphitryon” (1940), балет “Zlato” (1928), “Intermezzo” (1953), дві симфонії, симфонієту для струнного оркестру (1938), концерти для фортепіано з оркестром, концерти для скрипки з оркестром, концертну музику для флейти, арфи і струнного оркестру та ін.

Добре володіючи інструментом, В. Рапандопуло плідно творив для фортепіано: дві сонати, партіта, мала сюїта та ін. Об’єм вокальних творів також доволі різноманітний: від соло-пісні до ораторії. Відзначився митець в обробках народних наспівів, музиці для фільмів, а також як публіцист.

Висновки. Шлях розвитку музичної культури Хорватії був досить тернистим. Але на тому шляху завжди зустрічались яскраві особистості, які своєю харизматичною індивідуальністю представляли

конкретно характеризувану музичну культуру своєї держави, зберігаючи при цьому свій національний ідентитет не тільки за допомогою народної творчості, а й працюючи під впливом західноєвропейського музичного мистецтва. Таким чином, хорватське музичне мистецтво протягом багатьох століть створило та зберегло своє національне обличчя.

ЛІТЕРАТУРА

1. Kovacevic K., The history of Croatian music of the twentieth century / K. Kovacevic. – Zagreb, 1967. – 286 s.
2. Sirola B. Pregled povilesti hrvatske muzike / B. Sirola. – Zagreb, 1922. – 342 s.
3. Stipčević E. Hrvatska glazba / E. Stipčević. – Zagreb: Školska knjiga, 1997. – 188 s.
4. Županović L. Stoljeća hrvatske glazbe / L. Županović. – Zagreb: Školska knjiga, 1980. – 126 s.
5. Zganec V., Narodne popijevke Hrvatskog Zagorja / V. Zganec. – t. 1-2, Zagreb, 1950-1952 – 174 s.

Стаття надійшла до редакції 09.10.2017

УДК 378.146

Віолетта Панченко, викладач кафедри іноземної філології
Комунального закладу “Харківська гуманітарно-педагогічна академія”
Харківської обласної ради

УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

У статті проаналізовано поняття “рейтинг” та принципи рейтингового оцінювання навчальної діяльності майбутніх учителів іноземної мови. Доведено позитивний вплив рейтингового контролю на якість навчання та мотивацію студентів – майбутніх учителів іноземної мови до активної навчальної діяльності. Виявлено, що на сучасному етапі розвитку освіти ефективна організація контролю навчальної діяльності майбутніх учителів іноземної мови можлива за умов запровадження належних форм і методів контролю; розробки чітких критеріїв оцінювання; наявності відповідного методичного забезпечення; встановлення адекватних норм оцінювання; готовності викладача іноземної мови здійснювати об’єктивну перевірку знань, умінь і навичок студентів.

Ключові слова: контроль навчальної діяльності, кредитно-модульна система навчання, рейтинг, майбутні учителі, іноземні мови.

Літ. 9.

Віолетта Панченко, преподаватель кафедры иностранной филологии
Коммунального заведения “Харьковская гуманитарно-педагогическая академия”
Харьковского областного совета

УСЛОВИЯ ЭФФЕКТИВНОЙ ОРГАНИЗАЦИИ КОНТРОЛЯ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНОСТРАННЫХ ЯЗЫКОВ

В статье проанализировано понятие “рейтинг” и принципы рейтингового оценивания учебной деятельности будущих учителей иностранного языка. Доказано позитивное влияние рейтингового контроля на качество обучения и мотивацию студентов – будущих учителей иностранного языка к активной учебной деятельности. Выяснено, что на современном этапе развития образования эффективная организация контроля учебной деятельности будущих учителей иностранного языка возможна при условии введения соответствующих форм и методов контроля; разработке четких критериев

УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

оценивания; наличии соответствующего методического обеспечения; установлении адекватных норм оценивания; готовности преподавателя иностранного языка осуществлять объективную проверку знаний, умений и навыков студентов.

Ключевые слова: контроль учебной деятельности, кредитно-модульная система обучения, рейтинг, будущие учителя, иностранные языки.

**Violetta Panchenko, Lecturer of the Foreign Philology Department
Municipal Establishment "Kharkiv Humanitarian Pedagogical Academy" Kharkiv Regional Council**

THE CONDITIONS OF THE EFFECTIVE CONTROL ORGANIZATION OF FUTURE FOREIGN LANGUAGE TEACHERS' EDUCATIONAL ACTIVITY

The article considers the conditions of the effective control organization of knowledge, skills and know-how of students – the future foreign language teachers at the modern stage of the pedagogical education development. The author presents the analysis of the notion "rating" and the principles of rating assessment of future foreign language teachers' educational activity, the essence of such evaluation lies in the fact that students perform all kinds of educational activities within a credit unit, which is the base for the total mark. It has been proved that rating control implementation positively influenced the quality of learning, favoured regulation the system of students' knowledge control; unification of requirements of knowledge assessment within the bounds of a particular academic discipline; obtaining the differential and versatile information about the quality and outcomes of learning, as well as about students' personal achievements; removing of reasons of conflicts over assessing the level of knowledge. Rating system involves not only running and final knowledge control (credit or exam), but also progress check – after each module, it promotes such kind of control as tests. It is has been mentioned that rating assessment system livens up the students' self-work, makes it uninterrupted and systematic during the semester; greatly motivates the educational activity; encourages independence, initiative, responsibility, creativity in learning, increases assessment objectivity, a total mark does not entirely depend on successful or unsuccessful answer during the credit or exam, consequently psychological tension before exams is significantly lower. Moreover, rating system allows the educators to individualize teaching and apply the differential approach to students, it helps students to organize learning rationally during the semester, especially at the time of examinations.

The article states the conditions of effective application of rating knowledge assessment: the implementation of proper control forms and methods; the development of accurate assessment criteria; availability of corresponding methodological support; setting the adequate assessment standards; the foreign language teachers' readiness to perform the objective check of students' knowledge, skills and know-how.

Keywords: a control of the educational activity, credit based on modular learning, rating, the future teachers, the foreign languages.

Постановка проблеми. Сучасна педагогічна освіта в Україні знаходиться у стані реформування і зазнає суттєвих соціально-політичних й економічних змін. Педагогічний контроль є невід'ємним компонентом вищої освіти, значно впливає не тільки на результат, але й на хід навчального процесу, оскільки забезпечує отримання інформації про ступінь ефективності функціонування дидактичних систем, на основі аналізу якої створюються стратегії вдосконалення освітнього процесу. У зв'язку з цим питання контролю й оцінки знань були й залишаються визначальними проблемами для педагогічної науки і практики.

Важлива роль у забезпеченні високої якості освіти та формуванні конкурентоспроможних фахівців в умовах Болонського процесу належить системі контролю навчальної діяльності студентів за умов кредитної системи навчання. Запровадження кредитно-трансферної системи навчання є важливим фактором для стимулювання ефективної роботи викладача і студента.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Обрана тема дослідження у різні часи привертала увагу багатьох вітчизняних та зарубіжних науковців. Так, питання щодо контролю і оцінювання навчальних досягнень студентів розглядається в працях таких вчених, як А. Алексюк, С. Вітвицька, В. Давидов, О. Євдокимов, Н. Тализіна та інших. Дослідження психолого-педагогічним основам організації навчання у вищих закладах освіти присвятили: В. Галузинський, М. Євтух, Е. Гришин, В. Лозова, А. Сбруєва, З. Слєпкань, М. Фіцула та ін., дидактичним основам розробки і впровадження інноваційних педагогічних технологій: Ю. Машбиць, І. Мороз, А. Нісімчук, О. Падалка, О. Шпак, О. Пехота, П. Сікорський, С. Сисоєва, О. Спирін та ін. Незважаючи на численні публікації, присвячені проблемі контролю навчальних досягнень студентів, умови ефективної організації контролю навчальної діяльності майбутніх учителів іноземних мов за умов кредитної системи навчання ще не були предметом окремого дослідження і потребують детального розгляду.

Мета статті – визначити умови ефективної організації контролю навчальної діяльності майбутніх учителів іноземних мов за кредитною системою навчання.

Виклад основного матеріалу. Передумовою входження України до єдиного європейського та світового освітнього простору є виконання умов Болонської декларації, однією із яких є запровадження кредитної системи навчання. Ця система стала альтернативою традиційній системі навчання і оцінювання успішності студентів.

Як відомо, кредитно-модульна система організації навчального процесу – це сукупність організаційно-методичних заходів, що ґрунтуються на поєднанні модульних технологій навчання та залікових освітніх одиниць (залікових кредитів). Головна її ціль – активізувати навчальну роботу студентів та підвищити їх мотивацію до занять протягом усього семестру [3, 57 – 69].

Аналіз історико-педагогічних джерел з теми дослідження [2; 5; 6; 7; 9] дозволив виокремити позитивні моменти у процесі організації контролю навчальної діяльності майбутніх учителів іноземної мови за кредитною системою навчання:

- упорядкування системи контролю знань студентів, вироблення єдиних вимог до оцінки знань у рамках кожної окремої навчальної дисципліни;
- отримання диференційованої і різносторонньої інформації про якість і результативність навчання, а також про персональні досягнення студентів;
- усунення причин конфліктів з приводу рівня оцінки знань: викладач не виставляє оцінку, а фіксує те, що студент заробив.

Однією зі складових кредитно-модульної системи навчання є рейтингове оцінювання. Слово “рейтинг” походить від англійського “to rate” (оцінювати). Під рейтингом розуміється індивідуальний числовий показник успішності навчання у ВНЗ, простіше – “накопичена оцінка” [4, 245]. Рейтинговий контроль – така організація педагогічного контролю, яка базується на персоналізації і диференціації оцінювання навчальних досягнень студента на всіх етапах процесу навчання, забезпечує стимулюючу, розвиваючу й особистісно-творчу функції одержаних знань. Він передбачає накопичення оцінок за певний період навчання й за різнобічну діяльність та відображає не тільки якість знань і вмінь, а й активність, самостійність, творчість студента [8].

Рейтингова система оцінювання знань, умінь і навичок студентів оснований на таких принципах: кожна навчальна дисципліна і робота студента з її опанування оцінюється у залікових одиницях, сумою яких визначається рейтинг; обов’язково ведеться облік поточної роботи студента, який відображається у підсумковій оцінці (у залікових

одиницях); враховуються особливості викладання різних предметів (складність, значення дисципліни в навчальному плані), тобто коефіцієнт складності (значущості); наявність різних видів контролю (вихідний, поточний, проміжний, підсумковий); навчальний рейтинг студента за семестр або рік визначається як середньоарифметичний від рейтингу з кожної навчальної дисципліни.

Важливим завданням є також визначення видів і форм контролю. Здійснюється не лише поточний і підсумковий контроль знань (залік або екзамен), а й проміжний – за модулями. Якщо студент недостатньо оволодів дисципліною на певному етапі, він може повернутися до опанованого ним навчального матеріалу чи продовжувати вивчення наступного. Студенти, які за результатами модульних та поточних контролів набрали з конкретних навчальних дисциплін не менше від встановленої мінімальної кількості балів, атестуються з цих дисциплін. Їм виставляється державна семестрова оцінка [1, 25]. Перехід на навчання в умовах кредитно-модульної системи актуалізував такий вид контролю, як тести. На думку Н. Сергієнко, серед переваг тестового контролю можна назвати: уніфікованість та стандартизованість тестів; одночасне охоплення контролем усіх студентів; можливість робити зрізи успішності з меншою витратою часу [6, 256]. Тестування дозволяє об’єктивно оцінювати рівень знань, навичок і вмінь, а також їх можна рівною мірою використовувати для поточної й підсумкового контролю. Позитивним чинником кредитно-модульного підходу є рейтингова система оцінювання знань студентів, сутність якої полягає в тому, що студент виконує всі види навчальних робіт у межах залікової одиниці, на основі чого виводиться підсумкова оцінка. Є помилковим урахування лише результатів підсумкового контролю. Студент отримує бали за кожний вид роботи певної залікової одиниці, а також за результати підсумкового контролю. Загальна оцінка виставляється згідно з сумарною кількістю балів як за всі види робіт у межах залікової одиниці, так і за результати підсумкового контролю. Рейтингова система передбачає як додавання, так і віднімання балів [5, 203].

Слід погодитися з Н. Сергієнко, що проблемним питанням і досі залишається частка поточного оцінювання в загальному підсумковому оцінюванні [6, 256]. З’ясовано, що у вищих навчальних закладах ця проблема вирішується по-різному.

Обов’язковим є те, що студенти вже на початку семестру мають бути проінформовані про зміст

УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

навчального матеріалу, якими будуть критерії оцінювання їх знань, скільки балів і за що вони можуть отримати під час поточних та підсумкових контрольних заходів. Для ефективного функціонування кредитно-модульної системи необхідно здійснювати пошук нових форм і методів навчання, запроваджувати інноваційні технології, вдосконалювати процес контролю й оцінювання знань, умінь та навичок з метою підвищення якості підготовки майбутніх учителів іноземної мови.

Для ефективного втілення рейтингової системи оцінювання знань студентів важливі певні умови: готовність викладачів і студентів до її сприйняття; належне організаційно-методичне забезпечення, зокрема обов'язкова самостійна робота студентів; впровадження модульного навчання і контролю; налагодження обліку роботи у формі спеціальних таблиць; застосування письмової перевірки знань тощо. Рейтингова система оцінювання знань передусім активізує самостійну роботу студента, робить її ритмічною і систематичною протягом семестру; краще мотивується навчально-пізнавальна діяльність, підвищується роль стимулювання самостійності, ініціативи, відповідальності, творчості у навчально-пізнавальній діяльності; підвищується об'єктивність оцінювання, майже цілковите незалежнення від вдалої чи невдалої відповіді на заліку чи іспиті; значно зменшується психологічне навантаження під час іспиту. Крім того, вона дає змогу викладачеві здійснювати індивідуалізацію навчання та диференційований підхід до студентів, сприяє раціональному вибудовуванню студентом навчання протягом семестру, особливо під час заліково-екзаменаційних сесій [7, 148 – 149].

Успіхи навчально-пізнавальної діяльності студентів характеризуються кількісними та якісними показниками, що виражаються і фіксуються оцінкою. За визначенням М. Артюшиної, оцінка у навчанні відбиває результати контролю і є інтерпретацією і формалізацією результатів оцінювання [4, 216].

Важливими умовами ефективності контролю і дієвості оцінки навчальної діяльності студентів є чітка визначеність, об'єктивність і коректність норми, якою задаються умови успішності навчальної роботи та її очікувані результати. Вона має бути доступною, вільно вимірюваною і органічно застосовуваною. Задана норма не має бути ні завищеною, ні заниженою. Система навчання має забезпечувати реальні умови для її досягнення, здійснення. Непомірна завищеність норми викликає у студентів невпевненість у її

досягненні, тривогу, байдужість. Занижені норми знижують активність студентів [8].

На думку Н. Тверезовської, у навчальному процесі все ж головною ланкою забезпечення високої ефективності навчального процесу є викладач [9, 194]. Він є ключовою фігурою у системі вищої освіти, від його педагогічного контролю залежить успіх навчальних досягнень студентів. Зокрема, під час проведення іспиту оцінка є найважливішим позитивним стимулом у тому разі, якщо: студент впевнений в її справедливості; викладач стимулює бажання краще вчитися; студент бачить зацікавленість викладача в успіхах студента; викладач роз'яснює, чому поставив саме таку оцінку, на що треба звернути увагу, готуючись до наступного заняття, засвоюючи певну інформацію тощо; кожний студент знає, що оцінку не тільки можна, але й необхідно виправити, домогтися успіху; дії викладача спрямовані на допомогу студенту в його навчально-пізнавальній діяльності.

Висновки і перспективи подальших досліджень. Отже, однією із передумов проблеми розвитку організації контролю навчальної діяльності майбутніх учителів іноземної мови було введення кредитної системи навчання, яка призвела до зміни існуючих підходів щодо зазначеної проблеми. Ефективна організація контролю у вищих педагогічних закладах освіти на сучасному етапі можлива за умов запровадження належних форм і методів контролю відповідного до його етапу; своєчасного повідомлення студентам критеріїв оцінювання; наявності методичного забезпечення; встановлення адекватних норм оцінювання; готовності викладача здійснювати об'єктивну перевірку знань, умінь і навичок студентів. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на уточнення дидактичних вимог до впровадження кредитних освітніх технологій за галузями знань, розробку інноваційного комплексу форм, методів і засобів контролю за навчальною діяльністю майбутніх учителів іноземних мов.

ЛІТЕРАТУРА

1. Васюк О. Організація кредитно-модульної системи навчання у вищій школі / О. Васюк, В. Кустов // Вісник Книжкової палати. – 2009. – №9. – С. 24–25.
2. Євдокимов О. В. Нові педагогічні технології організації навчання студентів: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.01 "Загальна педагогіка та історія педагогіки" / Євдокимов Олександр Вікторович. – Х., 1997. – 181 с.
3. Мороз І. В. Педагогічні умови запровадження

УМОВИ ЕФЕКТИВНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНТРОЛЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНИХ МОВ

кредитно-модульної системи організації навчального процесу: Монографія / І. В. Мороз. – К.: Освіта України, 2005. – 196 с.

4. Психологія діяльності та навчальний менеджмент: Навчальний посібник / М. В. Артюшина, Л. М. Журавська, Л. А. Колесніченко та ін.; За заг. ред. М. В. Артюшиної. – К.: КНЕУ, 2008. – 336 с.

5. Савелова М. О. Інтеграція системи освіти України у світовий освітній простір. Впровадження кредитно-модульної системи навчання / М. О. Савелова // Науковий вісник Дипломатичної академії України: зб. наук. пр.; ред. В. Г. Циватий. – К.: ДАУ при МЗС України, 2012. – Вип. 18: Реструктуризація глобального простору: історичні імперативи та виклики. Спецвипуск. – С. 200–204.

6. Сергієнко Н. С. Особливості кредитно-модульної системи при вивченні іноземної мови у вищому навчальному закладі / Н. С. Сергієнко // Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школі: зб. наук. пр. / Класич. приват. ун-т; [голова редакції Монаєнко А. О.; редкол.: Суцєнко Т. І. (голов. ред.) та ін.]. – Запоріжжя, 2009. – Вип. № 5. – С. 254–259.

7. Слєпкань З. І. Наукові засади педагогічного процесу у вищій школі: Навч. посіб. / З. І. Слєпкань. – К.: Вища шк., 2005. – 239 с.

8. Сукнов М. П. Організація контролю навчальної діяльності студентів вищого технічного навчального закладу в умовах кредитно-модульного навчання: дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 “Теорія навчання” / Сукнов Михайло Петрович. – Х., 2007. – 215 с.

9. Тверезовська Н. Т. Інформаційно-освітнє середовище навчання: історія виникнення, класифікація та функції / Н. Т. Тверезовська, Д.Ю. Касаткін // Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Сер. Педагогіка: – Тернопіль, 2011. – № 3. – С. 190–196.

REFERENCES

1. Vasiuk, V. & Kustov, V. (2009). *Orhanizatsiia kredytno-modulnoi systemy navchannia u vyshchii shkoli* [Organization of credit based modular learning in high school]. Chamber of Books Bulletin, no. 9, pp. 24–25. [in Ukrainian].

2. Ievdokymov, O.V. (1997). *Novi pedahohichni tekhnologii orhanizatsii navchannia studentiv*.

[New pedagogical technologies of students' learning organization]. Thesis of Candidate's of Pedagogic Sciences: 13.00.01. Kharkiv, 181 p. [in Ukrainian].

3. Moroz, I.V. (2005). *Pedahohichni umovy zaprovadzhennia kredytno-modulnoi systemy orhanizatsii navchalnoho protsesu* [Pedagogic conditions of credit based modular learning implementation]. Kyiv, 196 p. [in Ukrainian].

4. Artiushyna, M.V., Zhuravska, L.M. & Kolesnichenko, L.A. (2008). *Psykhologhiia diialnosti ta navchalnyi menedzhment* [Activity psychology and educational management]. Kyiv: KNEU, 336 p. [in Ukrainian].

5. Savelova, M.O. (2012). *Intehratsiia systemy osvity Ukrainy u svitovyi osvittii prostir. Vprovadzhennia kredytno-modulnoi systemy navchannia* [Integration of Ukrainian educational system into international education area. Implementation of credit based modular learning]. Scientific Bulletin of Ukraine Diplomatic Academy, vol. 18: Restructuring of global area: history imperatives and challenges. Special issue, pp.200–204. [in Ukrainian].

6. Serhiienko, N.S. (2009). *Osoblyvosti kredytno-modulnoi systemy pry vyvchenni inozemnoi movy u vyshchomu navchalnomu zakladi* [Peculiarities of credit based modular learning in foreign language teaching in high school] Pedagogy of creative personality formation in secondary and high school: collected scientific works of Classic Private University. Zaporizhzhia, vol. 5, pp. 254–259. [in Ukrainian].

7. Slepkan, Z.I. (2005). *Naukovi zasady pedahohichnoho protsesu u vyshchii shkoli* [Scientific grounds of pedagogical process in high school]. Kyiv: Vyscha shkola, 239 p. [in Ukrainian].

8. Suknov, M.P. (2007). *Orhanizatsiia kontroliu navchalnoi diialnosti studentiv vyshchoho tekhnichnoho navchalnoho zakladu v umovakh kredytno-modulnoho navchannia* [Organization of control of students' educational activities in higher technical educational establishment under the conditions of credit based modular learning]. Thesis of Candidate's of Pedagogic Sciences: 13.00.09. Kharkiv, 215 p. [in Ukrainian].

9. Tverezovska, N.T. & Kasatkin, D.Yu. (2011). *Informatsiino-osvitnie seredovyshche navchannia: istoriia vynyknennia, klasyfikatsiia ta funktsii*. [Informational and educational environment: history of origin, classification and functions]. Scientific proceedings of Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University. Series: Pedagogy. Ternopil, no. 3, pp.190–196. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 14.09.2017

“Будьте уважні до своїх думок: саме вони – початок вчинків”.

Лао-цзи
китайський філософ

